

EXPUNERE DE MOTIVE

Prezentul proiect vizează instituirea profesiei de asistent în educație timpurie în România. Beneficiarii proiectului sunt: a) părinții de copii sub vârsta de școlarizare obligatorie; b) viitorii asistenți în educație timpurie, prin noile locuri de muncă create, c) sistemul educațional românesc prin asigurarea de educație timpurie pentru câți mai mulți antepreșcolari și preșcolari, d) bugetul de stat, prin reinsertia pe piața muncii a părinților care astăzi sunt constrânși de împrejurări să nu lucreze pentru a sta acasă cu copiii.

Argumente în favoarea asistenților timpurii:

1. Introducerea în România a unei meserii care se practică cu succes în alte state ale Uniunii Europene;
2. Ajută nevoia uriașă de educație timpurie, cu implicare foarte mică din partea statului;
3. Creează locuri de muncă și ajută la reinsertia părinților pe piața muncii;
4. Impactul bugetar este foarte mic.

1. Introducerea în România a unei meserii care se practică cu succes în alte state ale Uniunii Europene

State membre UE care au asistenți în educație timpurie și denumirea acestora: Austria - *Tagesmütter/Tagesväter*, Belgia, comunitatea francofonă: *Accueillantes d'enfants*, Belgia, comunitatea germană: *Tagesmutter/Tagesvater*, Belgia, comunitatea flamandă: *Onthaalouders*, Cipru - *Kat'oikon paidokomoi*, Danemarca - *Dagpleje*, Finlanda - *Perhepaivahoito/familjedagvard*, Franța - *Assistantes maternelles*, Germania - *Tagespflegpersonen*, Irlanda - *Childminding*, Italia - *Asilo familiare*, Portugalia - *Amas*, Slovenia - *Varstvo predšolskih otrok*, Suedia - *Pedagogisk omsorg*, Ungaria - *Csaladi napkozi / Csaladi gyermekfelügyelet*.

În continuare vom arăta cum funcționează conceptul în celelalte state europene.

Austria - Tagesmütter/Tagesväter

Un îngrijitor pentru copii are grijă de unul sau mai mulți copii acasă. Este antrenat să răspundă nevoilor individuale ale copiilor. În majoritatea cazurilor, timpul de îngrijire pentru îngrijitorii de copii este mai flexibil decât pentru creșele de zi sau grădinițele de copii.

Îngrijitorii de copii oferă îngrijire în viața de familie de zi cu zi. Gătesc, asigură jocuri și exerciții fizice și furnizează materiale de joacă. Îngrijitorii de copii au nevoie de un permis de la autoritatea

administrativă a districtului responsabil. În majoritatea statelor federale, sunt necesare dovezi ale formării pedagogice și se așteaptă o formare continuă.¹

Cipru - Kat'oikon paidokomoi

Pentru a exercita profesia de asistent la domiciliu în Republica Cipru, este necesară înregistrarea ca asistent la domiciliu în Serviciile de asistență socială ale Ministerului Muncii, Asistenței sociale și asigurărilor sociale.

Orice persoană fizică care se angajează sau intenționează să aibă grijă de copii ar trebui să solicite înregistrarea ca ofițer de îngrijire la domiciliu la directorul serviciilor de asistență socială și la primirea acestei cereri, directorul, sub rezerva dispozițiilor Legii copiilor din 1956 (capitolul 352, articolul 28 alineatul (2) litera (b)) și Legea cu privire la copii (modificată) din 2014 (Legea 181 (I) / 2014) înregistrează toate persoanele care acceptă copiii cu vârsta sub șase ani la domiciliu pentru un număr de ani pentru îngrijire.

Fiecare persoană fizică are dreptul să se înregistreze în registrul de îngrijire la domiciliu, cu condiția ca serviciile de asistență socială să fie convinse că îndeplinește următoarele criterii:

- a împlinit vârsta de 18 ani și este sub vârsta de pensionare, astfel cum este definită în Legea asigurărilor sociale și după cum este modificată sau înlocuită în fiecare caz;
- este sănătos și poate trimite un certificat de sănătate pentru fiecare membru al familiei sale;
- are cunoștințe și experiență în îngrijirea copilului
- are caracteristicile personale, obiceiurile și abilitățile necesare pentru a convinge directorul serviciilor de asistență socială că poate oferi copiilor un sprijin emoțional, mental și social adecvat;
- are spațiul adecvat și echipamente adecvate.

Un asistent la domiciliu poate îngriji până la trei bebeluși (până la doi ani) sau șase copii cu vârsta între doi și șase ani. Copiii săi, de aceeași vârstă, sunt incluși în acest număr.

Capacitatea solicitantului, precum și a tuturor asistenților la domiciliu aprobați, este evaluată de un comitet de evaluare format din trei membri numit de director, cu termeni de referință predefiniți, care includ criterii de evaluare specifice cu privire la aspecte legate de experiența și abilitățile lor. Solicitantul este informat cu privire la decizia de acordare a licenței în termen de patru (4) luni de la data depunerii cererii și a documentelor însoțitoare. Permisivitatea nu trebuie considerată ca fiind acordată dacă serviciile de asistență socială nu răspund în termenul specificat.²

Danemarca - Dagleje privat pasningsordning

Lucrătorul de zi nu trebuie să aibă grijă de mai mult de cinci copii. Cu toate acestea, pot exista până la 10 copii într-o casă de îngrijire de zi dacă există două sau mai multe persoane care să aibă grijă de copii.

Contractele private de îngrijire a copiilor sunt acorduri între părinți și îngrijitor. Complexitatea lor determină suma de plată pentru părinți. Părinții pot primi o subvenție financiară de la municipalitate, care trebuie utilizată pentru remunerarea îngrijitorului privat, cu condiția ca municipalitatea să aprobe

¹ Tagesmütter/Tagesväter

https://www.oesterreich.gv.at/themen/familie_und_partnerschaft/kinderbetreuung/2/Seite.370140.html

² Επιθεώρηση Προγραμμάτων - Κατ' οίκον Παιδοκόμοι

<http://www.mlsi.gov.cy/mlsi/sws/sws.nsf/All/A1C88F22D213E300C225860900233387?OpenDocument>

acordul încheiat, inclusiv îngrijitorul. Dacă municipalitatea aprobă un sistem de îngrijire privată, municipalitatea trebuie să supravegheze schema.

Contractele private de îngrijire a copiilor nu sunt acoperite de cerințele Legii privind serviciile de îngrijire de zi pentru, de exemplu, pregătirea programelor pedagogice etc.

Îngrijirea privată poate fi administrată atât într-o instituție, cât și în case private. Dacă se instituie o schemă privată de îngrijire a copiilor sub formă de îngrijire de zi, se poate acorda permisiunea unui maximum de 5 copii cu vârsta sub 14 ani.

Dacă îngrijirea este asigurată de mai multe persoane, se poate acorda permisiunea de a primi până la 10 copii. Dacă se instituie un sistem de îngrijire privată sub forma unei instituții, adică în alte spații decât într-o casă privată, nu există un număr maxim de copii care pot fi primiți. În aceste cazuri, numărul copiilor care pot fi admiși la schemă depinde de resursele instituției, inclusiv de cadrul fizic și de personal.³

Finlanda - Perhepaivahoito/familjedagvard

Perhepaivahoito: Îngrijirea de zi în familie este o activitate de educație timpurie pentru copiii cu vârsta cuprinsă între 1 și 5 ani. Activitățile de educație timpurie sunt organizate la domiciliul furnizorului de îngrijire pentru copii în grupuri mici, până la patru copii preșcolari, inclusiv copiii îngrijitorului.⁴

familjedagvard: îngrijire de zi pentru copil în sânul unei familii, alta decât a lui, proces supravegheat de autoritățile publice locale. Îngrijirea de zi a familiei este îngrijirea și creșterea acasă, care are loc în casa familiei private. Îngrijitorii lucrează ca antreprenori privați. Persoana care supraveghează îngrijirea de zi cu familiile private efectuează vizite la domiciliu la furnizorul de îngrijire de zi pentru a evalua adecvarea îngrijitorului și a casei.⁵

Franța - Assistantes maternelles agréés

Asistentul maternal întâmpină acasă copiii încredințați de părinți. De asemenea, poate găzdui copiii într-o casă de îngrijitori (Mam) sau poate ține copilul la el acasă. Pentru a obține adresele îngrijitorilor, se poate contacta un centru de protecție a copilului matern (PMI) sau serviciile departamentale. Un contract de muncă scris este necesar pentru fiecare copil aflat în îngrijire.

Angajatorul și îngrijitorul sunt de acord cu privire la salariul de bază brut pe oră. Este cel puțin egal cu 2,88 EUR pe oră și pe copil. Salariul de bază este lunar și se calculează după cum urmează:

Primire pentru 1 an întreg (47 săptămâni de primire și 5 săptămâni de concediu plătit): salariu pe oră brut X numărul de ore de recepție pe săptămână X (52 săptămâni / 12)

Primirea pe un an incomplet (46 săptămâni de recepție programate sau mai puțin): salariu pe oră brut X numărul de ore de recepție pe săptămână X (numărul de săptămâni programate / 12).

³ Regler for dagtilbud. ALLE BØRN I DANMARK SKAL HAVE MULIGHED FOR AT KOMME I ET DAGTILBUD

<https://www.borger.dk/familie-og-boern/Boernepasning/Regler-for-dagtilbud>

⁴ Perhepäivähoito

<https://www.nykarleby.fi/fi/varhaiskasvatus-ja-koulutus/varhaiskasvatus/familjedagvard>

⁵ Familjedagvård

https://www.vanda.fi/smabarnspedagogik_och_utbildning/smabarnspedagogik/olika_alternativ/familjedagvard

Când recepția este ocazională, salariul nu este lunar și se calculează după cum urmează: salariul de bază brut pe oră X numărul de ore de recepție în lună.

Durata normală a îngrijirii copiilor este de 45 de ore pe săptămână (9 ore pe zi). Îngrijitorul beneficiază de o odihnă săptămânală de cel puțin 24 de ore și de sărbători.⁶

Germania - Tagesmutter / Tagesvater

În calitate de îngrijitor de copii, mama de zi/tatăl de zi este o persoană importantă pentru copii.

Cerințele dezvoltate pentru educație, creștere și îngrijire se aplică și îngrijirii copilului de către mamele/tații de zi. Mamele și tații de zi au nevoie de calificări mai extinse pentru munca lor pentru a-și consolida competențele. Experiența profesională generală și abilitățile (de exemplu, simțul responsabilității, independența, abilitățile organizaționale, cunoștințele generale despre dezvoltarea copilului) sunt importante pentru calificarea orientată spre competențe.⁷

Irlanda - Childminder

Un Childminder are grijă de un grup mic de copii de vârste mixte într-un cadru „ca acasă”. Copiii sunt întâmpinați ca indivizi, li se oferă afecțiune și respect, iar nevoile lor de dezvoltare și recreere sunt respectate. Îngrijitorii de copii oferă un serviciu flexibil, adaptat fiecărui copil, ajutând astfel părinții și tutorii să își echilibreze angajamentele de muncă și familie. Un Childminder negociază și acceptă condițiile sale cu părinții.

Îngrijitorul trebuie să fie o persoană în vârstă de 18 ani sau peste, care este cu adevărat interesată să aibă grijă de copii și are un caracter adecvat pentru a face acest lucru. Childminder trebuie să se angajeze să ofere servicii de îngrijire a copiilor de calitate, care să asigure că bunăstarea și dezvoltarea copilului sunt primordiale. Căminul Childminder ar trebui să ofere un mediu sigur și fericit în care să fie asigurată sănătatea, siguranța și bunăstarea copilului și în care să fie satisfăcute nevoile de dezvoltare ale copilului.⁸

Italia - asilo familiare

Printre serviciile suplimentare experimentale, unele regiuni și organisme locale îl promovează pe cel al educatorului de familie. Familiile cu copii sub 3 ani pot decide să-și lase copiii în grija educatorilor pregătiți profesional și instruiți specific în acest scop. Educatorul poate avea grijă de copii într-o casă pusă la dispoziție fie de părinții doritori, fie într-un alt spațiu adecvat.⁹

Portugalia - Amas

⁶ Accueil d'un enfant par une assistante maternelle agréée
<https://www.service-public.fr/particuliers/vosdroits/F2642>

⁷ Tagesmutter oder Tagesvater werden
<https://www.berlin.de/sen/jugend/familie-und-kinder/kindertagesbetreuung/kindertagespflege/tagesmutter-oder-tagesvater-werden/>

⁸ National guidelines for childminders
<https://assets.gov.ie/23804/b4fbc4db075b488fae44bb82a66a3851.pdf>

⁹ Servizi educativi da 0 a 3 anni
http://www.salute.gov.it/imgs/C_17_opuscoliPoster_159_ulterioriallegati_ulterioreallegato_0_alleg.pdf p. 42

Ama este persoana care, contra cost, are grijă în reședința sa de copiii până la vârsta de trei ani sau până la împlinirea vârstei de intrare în instituțiile de învățământ preșcolar, pentru o perioadă corespunzătoare impedimentului de muncă sau familial.

Amas își propun să ofere copilului, în colaborare cu familia: un mediu sigur și familiar, condițiile potrivite pentru dezvoltarea integrală, într-un mediu de securitate fizică și emoțională, îngrijire adaptată nevoilor. De asemenea, își propune să faciliteze reconcilierea vieții familiale și profesionale în gospodăria copilului.

Numărul de copii pe asistentă: până la maximum patru copii. Numărul de copii este determinat în funcție de condițiile personale, familiale și de locuință ale asistentei.

Pentru a determina numărul maxim de copii care urmează să fie cazați, se iau în considerare copiii sau alți copii care se ocupă de asistentă, până la vârsta de intrare în școlarizarea obligatorie. Nu pot fi cazați mai mult de un copil cu dizabilități în același timp.¹⁰

Slovenia - Varstvo predšolskih otrok

Propunerea este destinată persoanelor care doresc să administreze legal protecția copiilor preșcolari acasă și doresc să se înscrie în registrul păstrat la Ministerul Educației, Cunoașterii și Sportului. Pentru a obține statutul de tutore al copiilor preșcolari la domiciliu, trebuie să fi finalizat un program de învățământ secundar profesional sau general cu o calificare profesională suplimentară sau trebuie să îndeplinești cerințele educaționale pentru un profesionist din domeniul educației.

Tutorul copiilor preșcolari își poate desfășura activitatea într-o clădire rezidențială, care trebuie să aibă un permis de utilizare eliberat pentru clădire. În cazul unei case cu o singură locuință pentru care nu este necesar să se obțină un permis de utilizare în conformitate cu ZGO-1, solicitantul dovedește adecvarea clădirii prin depunerea unei copii a autorizației de construire (se aplică clădirilor construite înainte de 1967). Un singur tutore al copiilor preșcolari poate fi înregistrat într-o unitate de locuit.¹¹

Suedia - Pedagogisk omsorg

Îngrijirea pedagogică este un concept colectiv care include îngrijirea de zi în familie. Îngrijirea de zi în familie este o alternativă la îngrijirea preșcolară sau după școală și înseamnă că un lucrător de îngrijire de zi primește copilul în propria casă.

Spre deosebire de educația preșcolară, îngrijirea pedagogică nu este o formă de școlarizare, ceea ce înseamnă că există diferențe în cerințele pentru gestionarea activităților și cerințele pentru personalul cu studii superioare. Activitățile sunt reglementate de Consiliul General al Agenției Naționale pentru Educație pentru îngrijire pedagogică.¹²

Ungaria - Csaladi napkozi / Csaladi gyermekfelügyelet

¹⁰ Apoios sociais e programas: Ama <http://www.seg-social.pt/ama>

¹¹ STATUS VARUHA PREDŠOLSKIH OTROK NA DOMU
<https://e-uprava.gov.si/podrocja/druzina-otroci-zakonska-zveza/vrtci-varovanje-otrok/status-varuha-predsolskih-otrok-na-domu.html>

¹² Vad är förskola och vad är barnomsorg
<https://www.hassleholm.se/utbildning-och-barnomsorg/forskola-och-barnomsorg/vad-ar-forskola-och-vad-ar-barnomsorg.html>

În cadrul îngrijirii de zi, serviciul poate fi furnizat numai de o persoană adultă cu capacitate juridică care nu este supusă luării deciziilor asistate și care nu are antecedente penale, care este aptă pentru îngrijirea de zi a unui copil pe baza personalității sale, a stării sale de sănătate și a circumstanțelor, ale căror cerințe sunt prevăzute de lege și a cărui persoană nu este supusă motivului de excludere specificat în Legea privind protecția copilului și care a finalizat cu succes un curs specificat într-un act juridic separat.

Îngrijirea de zi poate fi organizată în propria casă a furnizorului de servicii de îngrijire sau într-o altă cameră pentru acest scop, în unele cazuri, în propria casă a reprezentantului legal al copilului.

Această formă de îngrijire poate fi acordată copiilor de la vârsta de 20 de săptămâni până la sfârșitul anului școlar în care împlinesc vârsta de 14 ani. Dacă copilul are o educație specială, prestația poate fi acordată până la sfârșitul anului școlar în care el sau ea atinge vârsta de 16 ani.¹³

2. Ajută nevoia uriașă de educație timpurie, cu implicare foarte mică din partea statului

Dacă la capitolul grădinițe, statisticile sunt în parametri normali, la capitolul creșe România este unul dintre cele mai slabe state din UE. La momentul actual, în România sunt doar 350 de creșe¹⁴ în orașele mari din țară. Ele deservește 22.000 de copii, dintr-o populație totală de 550.000 de copii 0-3 ani.¹⁵ Restul de peste 90% (10% din copiii între 2 și 3 ani merg la grădiniță) dintre copii își țin părinții sau bunicii acasă, fără să beneficieze de educație timpurie. Asta în condițiile în care Consiliul European a stabilit în 2002 ca până în 2010, minim 33% din copiii sub 3 ani din statele membre să facă parte din programe de educație timpurie.¹⁶ În fiecare oraș unde există creșe, pentru fiecare copil din creșă, există un al doilea copil pe lista de așteptare, care nu a mai găsit loc. Un județ de 250.000 de locuitori are în 2021 o singură creșă. Din 74 de orașe sub 10.000 de locuitori, doar 9 au creșe. Galațiul are doar 2 creșe la o populație de 306.000 locuitori.

¹³ Gyermek napközbeni felügyelete (Bölcsőde, óvoda)

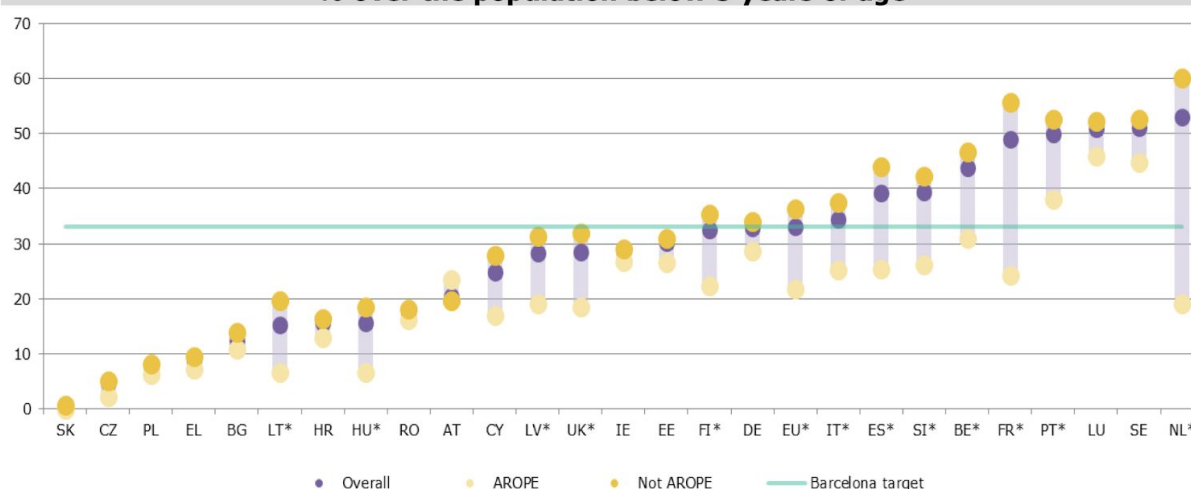
https://regi.ugyintezes.magyarorszag.hu/ugyek/410000/420001/Gyermek_napkozbeni_felugyelete20091202.html?ugv=csaladinapkozi.html

¹⁴ Numărul a fost obținut în cadrul etapei de cercetare. Am contactat în scris și telefonic toate județele țării și municipiul București pentru a afla numărul de creșe la zi.

¹⁵ INSSE, Populația României pe localități după domiciliu la 1 iulie 2016, https://insse.ro/cms/sites/default/files/field/publicatii/populatia_romaniei_dupa_domiciliu_la_1_iul_2016_0.pdf pp. 31-51

¹⁶ Consiliul European de la Barcelona, 15-16 martie 2002 https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/fr/DOC_02_8

**Figure 18 – Participation in formal childcare or education of children below 3 years of age, by socio-economic background (2016)
% over the population below 3 years of age**

Source: European Commission, DG JRC calculations based on Eurostat data: 2016 EU-SILC microdata.

Note: * = difference between AROPE and not AROPE statistically significant ($p < 0.05$). MT is missing because no age variable is available in the dataset. DK not reported because of low sample size for the AROPE sub-group. The rate for AROPE in RO is unreliable.

Dacă în 2023 vom avea 10000 de asistenți în educație timpurie care vor avea în grijă în medie câte 3 copii, vom avea deja 30.000 de copii în plus care beneficiază de educație timpurie pe lângă cei 22.000 de copii din creșe și peste 10.000 de părinți care se pot întoarce la serviciu. Printr-o formare simplă și cu costuri incomparabil mai mici decât deschiderea unei creșe (care costă circa 1 milion de euro), putem crește numărul de copiii care beneficiază de educație timpurie la 4,5% în doar 1 an și la 9% în 2 ani! Și cu ajutorul asistenților în educație timpurie, putem recupera din decalajul față de țările vestice la capitolul “educație 0-3 ani” în decursul câtorva ani.

Asistentul în educație timpurie compensează lipsa de locuri în creșe cu o soluție alternativă la fel de bună. Propunerea noastră este ca Ministerul Educației să se ocupe de formarea asistenților în educație timpurie, pregătindu-i pe aceștia prin cursuri de formare intensive de 2 luni, sau cursuri în regim normal de șase luni. De asemenea, tot Ministerul Educației este responsabil de înființarea site-ului Registrul național al asistenților în educație timpurie, un serviciu pe care îl poate externaliza către mediul privat pentru o platformă cât mai performantă. O altă instituție care va avea un rol în acest proces este Direcția de sănătate publică locală, care va trimite în vizită un reprezentant pentru a se asigura că spațiul de îngrijire a copilului este adecvat. Vizita va fi făcută periodic.

“În ceea ce privește calitatea percepută de părinți, îngrijirea individuală a copiilor arată rezultate egale, chiar mai mari decât cele ale gărzii colective. În Germania, de exemplu, un sondaj efectuat de statul federal a arătat o rată de satisfacție de 97% pentru îngrijirea individuală și 90% pentru îngrijirea colectivă. În Franța (Damon și colab., 2003) ca și în Regatul Unit (Harper Browne, 2009), sondajele arată că părinții oferă îngrijirii individuale o serie de avantaje specifice: proximitate, flexibilitate, bunăstarea copilului, relații mai personale cu copilul și părinți.”¹⁷

3. Creează locuri de muncă și ajută părinții pentru reinserția pe piața muncii

¹⁷

<https://www.caf.fr/sites/default/files/cnaf/Documents/international/pdf/article%20assmat%20en%20europe%20pour%20omise%20en%20ligne%20juin%202018.pdf>

Peste 90% dintre copiii cu vârste sub 3 ani stau acasă cu părinții, bunicii, ori alți îngrijitori (mătușe, rude, bone în cazul celor cu situație financiară bună). Dacă concediul de creștere a copilului asigură 2 ani de zile de stat acasă cu copilul, indemnizația se termină când copilul împlinește vârsta de 2 ani, dar vârsta minimă pentru grădiniță este abia 3. Perioada între 2 și 3 ani a copilului este cea mai dificilă pentru părinte. Este forțat să se întoarcă în câmpul muncii, dar în același timp nu are creșă în care să-și poată lăsa copilul și trebuie, în limbaj colocvial “să se descurce cum poate”.

Asistentul în educație timpurie rezolvă problema părintelui care vrea să se întoarcă la muncă și nu are cu cine să-și lase copilul. 2.500 de părinți reîntorși în câmpul muncii, care câștigă lunar un salariu de 3.000 lei brut, înseamnă 1.260 de lei întorși înapoi către stat de la fiecare dintre ei.

Părinții (sau reprezentanții legali ai copiilor) încheie un contract de prestări servicii cu îngrijitorii. Lăsăm piața liberă să regleze cererea și oferta pentru aceste servicii.

4. Impactul bugetar este foarte mic

În varianta pe care v-o propunem, cursurile de asistent în educație timpurie se plătesc de către cursanți. Ministerul Educației decide care să fie taxa pentru cursul intensiv de 1 lună și pentru cel normal de 6 luni. Din aceste taxe, ministerul poate plăti orele profesorilor care predau cursurile. Ca titlu orientativ, un modul de formare în psihopedagogie costă între 1.600 de lei și 1.800 de lei.¹⁸ Ministerul poate decide o sumă asemănătoare pentru aceste cursuri, din care să plătească cele 8 sau 2 ore pe zi ale profesorilor care formează asistenți în educație timpurie.

Un al doilea cost pe care îl estimăm este realizarea Registrului național al asistenților în educație timpurie. Un site modern, bine construit, poate aduce după sine un cost între 10.000 și 50.000 de euro.

Pe lângă aceste costuri, vor mai exista costuri anuale mai mici, cum ar fi imprimarea diplomelor de asistent în educație timpurie, diverse materiale pentru predarea cursului, deplasarea reprezentantului Direcției de sănătate publică la domiciliul/reședința asistentului în educație timpurie periodic pentru a verifica condițiile locuinței.

¹⁸ Taxe de școlarizare anul universitar 2020-2021, Facultatea de Psihologie și Științele Educației, Universitatea din București, p. 2 <https://fpse.unibuc.ro/images/Taxe/2020/TAXE%202020-2021.pdf>